

ธนาคารชุมชนบ้านห้วยทราย

ตำบลแม่ทา อำเภอแม่อน จังหวัดเชียงใหม่

ความเป็นมา

“ธนาคารชุมชนบ้านห้วยทราย” มีการก่อตั้งขึ้นจากการที่ผู้นำชุมชนได้รับรู้ข้อมูล ข่าวสาร สถานการณ์ปัญหาเรื่องภาวะหนี้สิน จากการศึกษาข้อมูลภาวะหนี้สินของกลุ่มเยาวชนในหมู่บ้าน ภายใต้การสนับสนุนจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และสถาบันวิจัยระดับชาติ (TDR) ร่วมกับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(พอช.) ในการศึกษาสถานการณ์ปัญหาความยากจนของชาวบ้าน ในปี 2544 – 2546 ซึ่งพบว่าความยากจนของกลุ่มคนรากหญ้า ปัญหาส่วนใหญ่มาจากภาวะหนี้สิน ซึ่งจากหลายปัจจัย ปัญหาหนึ่งที่พบว่าการศึกษาและปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่ทำให้เกิดภาวะหนี้สินเรื้อรัง คือปัญหาเรื่องของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ทั้งภายใน – ภายนอกระบบการเงิน สิ่งที่พบคืออัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่มีความแตกต่างกัน(เงินกู้ในระบบที่มีอัตราดอกเบี้ยถูกกว่าระบบเป็นสถาบันการเงินที่ชาวบ้านเข้าถึงได้ยากและมีข้อจำกัดหลายอย่าง จึงทำให้ชาวบ้านหันมากู้เงินนอกระบบ ซึ่งเงินกู้นอกระบบชาวบ้านเข้าถึงได้ง่ายและเงื่อนไขน้อย แต่อัตราดอกเบี้ยจะสูงกว่าเงินกู้ในระบบมาก)

หลังจากมีการนำข้อมูลมาวิเคราะห์ร่วมกันระหว่างแกนนำกองทุนต่างๆ ในชุมชนจำนวน 15 กองทุนหลัก กองทุนย่อย ร่วมกับผู้นำชุมชน เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา พบว่าในหมู่บ้านเองก็มีหลายกองทุนที่มีการดำเนินกิจกรรมด้านการเงิน ซึ่งมีทั้งกองทุนที่รัฐเข้ามาส่งเสริมและกองทุนที่ชาวบ้านก่อตั้งขึ้นเอง ซึ่งอัตราดอกเบี้ยจะถูกกว่าเงินที่เป็นนายทุนนอกระบบแต่ก็แพงกว่าระบบเงินกู้ในระบบ ซึ่งเป็นกองทุนที่อยู่ก้ำกึ่งระหว่าง 2 แหล่งเงินกู้ แต่จุดเด่นที่พบคือ ชาวบ้านมีการบริหารจัดการกองทุนเอง อัตราดอกเบี้ยทั้งหมดเราไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการบริหารเลย ดังนั้นจึงมองว่าชุมชนควรจะเข้ามามีบทบาทในการช่วยเหลือโดยมองมิติของเรื่องการเชื่อมโยงการบริหารกองทุนต่างๆ ที่มีอยู่ในชุมชน โดยหวังว่าอนาคตชุมชนจะต้องมีแหล่งเงินทุนภายนอกในชุมชน เพียงอย่างเดียว และคนในชุมชนมีภาระหนี้สินลดน้อยลง โดยมองถึงเรื่องการจัดตั้งให้เป็น “ธนาคารชุมชนของชุมชน” โดยมีเป้าหมาย เพื่อเป็นสถาบันการเงินของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพชุมชนให้มั่นคงยิ่งขึ้น โดยมีการเริ่มดำเนินงาน เปิดอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2546 ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น “ศูนย์เรียนรู้ด้านการเงินชุมชน” เนื่องจากเกิดปัญหาความไม่น่าเชื่อถือว่าหากตั้งชื่อเป็นธนาคารแล้วควรมีเจ้าหน้าที่ประจำที่น่าเชื่อถือจึงเปลี่ยนชื่อมาให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง

1. เพื่อระดมทุนในชุมชน
2. เพื่อให้เกิดการออมเงิน
3. เพื่อลดภาระดอกเบี้ย / หนี้สิน
4. เพื่อสร้างเป็นแหล่งทุนดอกเบี้ยต่ำ

5. นำดอกผลที่ได้มาพัฒนาชุมชน / สังคม
6. ส่งเสริมสนับสนุนอาชีพให้กับคนในชุมชน
7. สร้างบุคคลกรด้านการบริหารจัดการในท้องถิ่น
8. สร้างความสะอาดให้กับคนในชุมชน
9. เป็นสถาบันทางการเงินที่ช่วยเหลือชุมชน
10. คนในชุมชนมีความสามัคคี

การบริหารจัดการศูนย์เรียนรู้

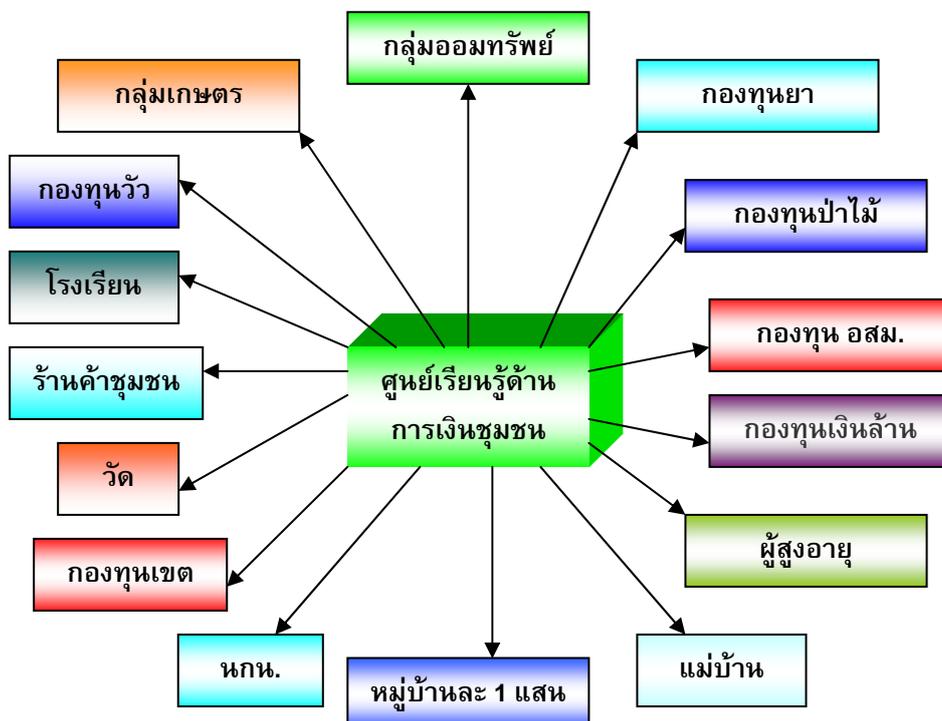
ศูนย์เรียนรู้ฯ เปิดให้บริการแก่ชุมชนทุกวันอาทิตย์แรกของเดือน เปิดทำการเดือนละ 1 ครั้ง มีกรรมการบริหารจำนวน 30 คน สับเปลี่ยนหมุนเวียนกันทำงานในธนาคาร มีระเบียบว่าผู้ที่เป็สมาชิกศูนย์ฯ ทุกคนจะต้องออมเงินวันละ 1 บาท ส่งเดือนละ 1 ครั้ง มีเกณฑ์การให้กู้ในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 0.8 ต่อเดือน กู้ได้ครบคร้วละไม่เกิน 40,000 บาท หรือกู้ได้ 10 เท่าของเงินออมชำระคืนภายใน 10 เดือน – 1 ปี สามารถกู้ได้เมื่อเป็นสมาชิก 2 เดือนขึ้นไป เงินฝากได้ดอกเบี้ยร้อยละ 3 บาทต่อปี มีเงินหมุนเวียนให้สมาชิกกู้ประมาณเดือนละ 1 ล้านบาท มีทุนออมทรัพย์ทั้งหมดประมาณ 2 ล้านบาท

การจัดสรรผลประโยชน์

ศูนย์เรียนรู้จัดสรรผลประโยชน์ให้กับสมาชิก ดังนี้

- ปันผลให้กับสมาชิก ร้อยละ 50
- ค่าตอบแทนคณะกรรมการ ร้อยละ 20
- ค่าเสื่อมของโรงเรียน/คอมพิวเตอร์ ร้อยละ 10
- สมทบกองทุนสวัสดิการ ร้อยละ 10
- ช่วยเหลือสาธารณประโยชน์ ร้อยละ 10

เชื่อมโยงของกลุ่มต่าง ๆ กับกองทุนชุมชน

สมาชิกของกลุ่มต่างๆ เชื่อมโยงกับศูนย์เรียนรู้ด้านการเงินชุมชน โดยการเป็นสมาชิก จำนวน 14 กลุ่ม ฝากเงินกับศูนย์ฯ และสมาชิกฝากเป็นรายเดือนประมาณ 300 คน

แผนการดำเนินงานต่อไปในอนาคต

1. วางแผนการติดตามการใช้สินเชื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์การกู้เงิน
2. รับจ้างองที่ดินหรือใช้ที่ดินค้ำประกันเงินกู้ของสมาชิกแทนที่สมาชิกจะให้ที่ดินหลุด
จำนวนไปกับธนาคารหรือนายทุน

ผู้ประสานงาน กำนันอนันต์ ดวงแก้วเรือน
106 หมู่ 4 ต.แม่ทา อ.แม่อน จ.เชียงใหม่
โทร. 088-138-1106